

A TESTAMENT TO THE NATIONAL THINKING ABOUT THE FUTURE

In the academic year 2014/2015 the Polish Economic Society, together with the Polish Society of Cooperation with the Club of Rome, organised a series of seminars under the title “Strategic Thought Forum.” These seminars were a follow-up to the previous meetings initiated by Prof. Antoni Kukliński. This year’s seminars were attended by more than 30 speakers.

The challenges for the future were raised in all the speeches. They were cited in the text below in the form of thoughts and reflections that fit into the following contexts: geography, demography, economy, energy, information revolution, and innovation intertwining with the intellectual property law.

The geographical context was opened with three texts by Bohdan Jałowiecki, Katarzyna Żukrowska and Juliusz Kotyński on the future of Europe. Poland is a small part of a large community and therefore the broader context of the development of key areas is a natural prelude to the discussion on the strategy. Bohdan Jałowiecki, asking questions about the uncertain future of Europe, points to several major risks pessimistically anticipating the pace of development. Katarzyna Żukrowska outlines the scenarios for Europe in a slightly different way, drawing attention to the future cooperation in the final negotiations of the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) between the US and the EU.

In contrast, Juliusz Kotyński reveals his cognitive scepticism, which is founded on the conviction about the fragility and incoherence of the European Union. There are differences in regarding the future of Europe between these three competent authors. They may arise from the interpretation of political and economic interests of individual countries, which emerged against the background of Greece’s bankruptcy, illegal migration from Africa, stance on Ukraine or gas supplies. For Poland, this implies maintaining strong economic ties with the powerful EU countries, because economic ties actually shape political interests.

The demographic context is discussed in three texts by Zbigniew Strzelecki, Irena Kotowska and Julian Auleytner. The first one draws attention to the process of succession of generations, threatened by population ageing in Europe, and to the disturbed relationship between the working people

and pensioners that results from the shrinking of labour resources. Irena Kotowska claims that the process of human reproduction in Europe is subject to deep transformations. This assumption is aimed to reorient our thinking towards demographic renewal. The author points to the specificity of the Polish demographic situation, characterised by the co-existence of low fertility and large migration outflow. Julian Auleytner deplors the lack of a national demographic

Reformy systemu emerytalnego. Krótki przewodnik
Peter Diamond, Nicholas Barr

Systemy emerytalne to obecnie w Polsce problem ujętych neutralizacji. Polska nie jest tu jednak odosobniona. Także w innych krajach, nawet najwięcej rozwiniętych, coraz bardziej dają o sobie znać trudności z finansowaniem potrzeb emerytalnych, ze zbilansowaniem funduszy utworzonych z wpłatów ze składek emerytalnych z potrzebami związanymi z wypłatami emerytur. Choć trudności te mają przede wszystkim podłoże demograficzne, głównie wynikające z problemami związanymi ze starzeniem się ludności, to zarazem w znacznej mierze mają charakter systemowy. Ich przyczyną są bowiem niepravidłowości w polityce społeczno-gospodarczej w tym w polityce emerytalnej. Niepravidłowości te przejawiają się w niedostosowaniu systemów emerytalnych do nowych warunków cywilizacyjnych, do szybkich zmian sytuacji demograficznej i ekonomicznej na świecie. Postęp cywilizacyjny i technologiczny, w tym w sferze medycyny i opieki zdrowotnej, skutkuje jedną z najważniejszych zdolności społecznych, jaką jest wydłużanie się życia ludzkiego. Wskazuje to zarazem na fundamentalne znaczenie polityki emerytalnej i optymalizacji systemów emerytalnych. Ich istnienie samo w sobie stanowi jedną z ważnych wartości społecznych wpływających na poziom jakości życia ludzi starszych, co z kolei stanowi jeden z ważnych uzasadnień polityki emerytalnej do sytuacji społeczno-ekonomicznej i demograficznej kraju, z uwzględnieniem potencjalnych, długofalowych kierunków zmian i ich następstw.

I to właśnie kwestie są tematem publikowanego przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne przekładu książki Nicholas Barra i Petera Diamonda. Jak podkreśla jej autorzy, książka ta, łącząc teoretyczną analizę systemów emerytalnych z omówieniem doświadczeń niektórych krajów w tym zakresie w celu wyjaśnienia, jak należy projektować system emerytalny, aby ograniczyć negatywne efekty uboczne tego systemu, który w rzeczywistości stanowi wielkie doświadczenie współczesnych pokoleń, zapewniając milionom ludzi wygodne zabezpieczenie na starość.

Autorzy identyfikują popędzane przez niektóre kraje błędy w doborze i kształtowaniu systemu emerytalnego, w tym także błędy występujące w rekomendacjach przez Bank Światowy koncepcji prywatyzacji emerytur. Podłożem tych błędów jest przede wszystkim brak kompleksowej, holistycznej, uniwersalnej analizy kwestii emerytalnych, z uwzględnieniem społeczno-gospodarczej i kulturowej specyfiki poszczególnych krajów, z uwzględnieniem nie tylko efektywności ekonomicznej, ale także podziału dochodów, narastającej niepewności i ryzyka oraz złożoności zarządzania systemem emerytalnym.

Ze wstępu

Zsatisfakcją informujemy, że Wydawnictwo PTE zajęło drugie miejsce w konkursie „Economicus”, organizowanym przez „Dziennik Gazetę Prawną”, na najlepszą książkę ekonomiczno-biznesową w kategorii najlepsze tłumaczenie. Książkę pt. „Reformy systemu emerytalnego. Krótki przewodnik” przetłumaczył dr Zbigniew Mathowski, sekretarz komitetu redakcyjnego dwumiesięcznika „Ekonomista”.

strategy, despite all the materials necessary for its creation being available. Pity, especially that Germany did implement the national demographic strategy adopted in 2012. He also points to the large dispersion of public funds (approx. PLN 50 billion) allocated for the family policy.

The economic context was opened with intellectually inspiring considerations of Grzegorz W. Kołodko about designing the future as the basis for strategic thinking. He states that it requires scientific imagination and listening to what wise people are saying. Zdzisław Sadowski makes interesting remarks on the development of action programmes. The author writes about the changes in capitalism going towards boosting cooperation and thought exchange. Zdzisław Sadowski, when interpreting the work of Don Tapscott, a Canadian, notes that his new – and somewhat utopian – concept of widespread cooperation contrasts with competition.

The point of reference, which should be regarded as important in the economic context, is Art. 20 of the Constitution of the Republic of Poland of 1997, which defines the economic regime of our country: “A social market economy, based on the freedom of economic activity, private ownership, and solidarity, dialogue and cooperation between social partners, shall be the basis of the economic system of the Republic of Poland.”

The lack of the scientific reflection on the importance of the constitutional standard in the public discourse leads to the arbitrary decisions of civil servants who interpret this Article intuitively. As a result, the ruling elite is busy with ad-hoc governance rather than concentrate on strategic management. A conspicuous example of this is an unfinished privatisation process, unclear, systemically old budget, the absence of a dialogue on necessary social and economic reforms. This problem is raised in the texts of Piotr Pysz and Tadeusz Kaczmarek. The first writes about the drift of economic governance towards chaos and anarchy, illustrating his thesis with arguments advocated by American and German thinkers. However, in conclusion, he recalls that Francis Fukuyama recommended the Americans to follow the German social market economy due to its perennial dynamism, stability and global competitiveness. The German economic system implemented since the 1950s is thoroughly examined by Tadeusz Kaczmarek, who indirectly argues with the opinion on the economic order's drift.

Elżbieta Mączyńska has yet another approach to economic forecasts. It recalls the thesis of secular stagnation, which manifests itself in economic stagnation. It involves the need to redefine the macroeconomic policies and priorities in order to avoid the risk of catching the virus of stagnation. These reflections refer to Poland where, as Mączyńska argues, symptoms typical of secular stagnation can be seen.

A separate block consists of three papers presenting the energy context. Paweł Bożyk speaks in favour of supporting primary energy sources as they are environmentally friendly. This view stems both from the conviction that it is necessary to move away from coal as the core energy source and that nuclear energy can no longer be the only future alternative. Such a position can also be found in studies of the Club of Rome, which describe dangers of nuclear exploitation. The world is moving towards solar energy, and innovation in this area is particularly rewarded. Andrzej Kasenberg and Zbigniew Karaczun draw up a low-carbon

modernisation agenda in the horizon of 2050. They support Paweł Bożyk, showing different variants of transformation of the Polish energy sector towards low-carbon standards. The authors also pay attention to the beneficial impact the low-carbon generation on climate protection. Krzysztof Księżopolski focuses on the relationship between the energy industry and the climate. He argues that people are reluctant to act for climate protection because the effects of such a commitment will be felt in a distant future. The global climate protection strategy goes through three phases. The first phase is research diagnosing a problem. The second one is the creation of the international regulatory framework needed for negotiations. The third one covers negotiations conducted with a view to establishing the international climate protection regime.

The information revolution context is outlined in two texts. In the first of them Andrzej Wierzbicki puts forward a hypothesis about the end of work as a result of technological progress. The information revolution sparks a megatrend of minimising labour costs, which leads to fundamental changes on the labour market to the disadvantage of workers. In a quest to minimise labour costs, employers are investing in further utilisation of IT, leading to the gradual elimination of human labour. This issue appeared in discussion during seminars, when, for example, the need was stressed to reduce working time. The author anticipates – after PCs, mobile phones and the Internet – three subsequent waves of the information revolution: robots, knowledge engineering (artificial intelligence) and biomedical engineering. The ideas of Andrzej Wierzbicki are developed by Konrad Prandacki. Beliefs of both authors correspond to the text by Grzegorz W. Kołodko, considering above all the imagination needed in various professions to design the future.

The information revolution is based on innovation. The innovation context represents a fragment of strategic thinking. Innovation inscribed in the knowledge-based economy requires the protection of intellectual property rights. This is facilitated by a global system created in both the EU and the US. Michał Kruk and Aleksandra Auleytner discuss the topic. They highlight the new field of knowledge, which aims to put into order and harmonise the intellectual property law, which safeguards innovation in individual countries and blocks of countries.

BIULETYN
Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Wydanie specjalne przy udziale Narodowego Banku Polskiego i Polskiego Towarzystwa Współpracy z Klubem Rzymskim

Forum Myśli Strategicznej

Strategie rozwoju obszarów kluczowych dla polskiego społeczeństwa i gospodarki

Modele ustroju społeczno-gospodarczego. Kontrowersje i dylematy

Redakcja naukowa: Elżbieta Mączyńska

Zamierza w tej książce treści stanowiący szczegółowe i pogłębione wypracowanie na temat przemian ustrojowych i ich polityczna, społeczna i kulturowa przyczyna. Zastawia jednak z monografią tej książki, że oceny tych zmian są dość kontrowersyjne. Po części wynika to z niejednoznacznej perspektywy, jaką wyrażają poszczególne autorzy, po części zaś z różnorodnych podstaw metodologicznych. Taką różnorodność podejść sprzyja pogłębionej refleksji. Jest to ważne, tym bardziej że – mimo podjętożymych w skali globalnej i lokalnej rozmachanych przedsięwzięć – ukierunkowanych na łagodzenie dysproporcji i umiarkowanie społeczno-gospodarczych w świecie oraz na harmonizację rozwoju społeczno-gospodarczego – dotychczas niemal żadnym kraj nie może pościć się w pełni satysfakcjonującymi urojeniami trwałymi rozwiązaniami tych problemów. Powstało zatem pytanie, dlaczego tak się dzieje. Co jest podłożem uwarunkujących się słabości w systemach społeczno-gospodarczych? Czy i w jakim stopniu ma to związek z teorią ekonomii? Popuściła się zatem kwestia, czy i w jakim stopniu w procesie przemian społecznych jest opóźnienie dynamiki społeczno-gospodarczych. Jaki układ mogą tu mieć teoria ekonomii i nauki polityczne? Jakie wymagają postawione spełniać polityka społeczno-gospodarcza, żeby przeciwdziałać dysfunkcjom rozwojowym? Jaki model ustroju społeczno-gospodarczego może być w obecnych warunkach uznany za optymalny? Jaki model najbardziej sprzyja dobrostanowi społecznemu i przeciwdziała upływowi społecznemu? Czy możliwy jest kapitałizm inkluzywny?

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne jako wydawca tej książki, decyduje się na jej publikację, uprzedzić i zastrzec, że przekazywane w niej treści mogą być pomocne w docho-dzeniu do odpowiedzi na postawione pytanie, w takim, jakim, realnie jest to możliwe. Z takim przekonaniem zachęcam do lektury książki.

Elżbieta Mączyńska
prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Pełna oferta wydawnicza dostępna jest w księgarni internetowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego www.ksiazki.ekonomiczne.pl